

STRATEŠKI DOKUMENTI RH IZ PODRUČJA UDRUŽENJA INDUSTRIJE NEMETALA I GRAĐEVINSKIH MATERIJALA

U tijeku je izrada Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine. Nacionalna razvoja strategija (NRS) postati će krovni dokument na temelju kojeg će se uskladiti postojeći strateški dokumenti te izrađivati novi.

Do usvajanja NRS-a za područje industrije koje obuhvaća Udruženje industrije nemetala i građevinskih materijala-, koriste se i izrađuju postojeće strateški dokumenti kako slijedi:

- I. Industrijska strategija**
- II. Strategija pametne specijalizacije (S3)**
- III. Strategija poticanja inovacija**
- IV. Strategija gospodarenja mineralnim sirovinama**
- V. Strategija niskouglijnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine**
- VI. Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u RH do 2040.**
- VII. Strategija održivog razvitka RH**
- VIII. Strategija gospodarenja otpadom**
- IX. Strategija prostornog razvoja**
- X. Strategija i akcijski plan zaštite prirode**
- XI. Šumskogospodarska osnova područja RH 2016.-2025.**
- XII. Plan upravljanja vodnim područjima 2016.-2021.**
- XIII. Strategija upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem RH**
- XIV. Program ruralnog razvoja RH 2014.-2020.**
- XV. Nacrt prijedloga Strategije energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu**

I. Industrijska strategija Republike Hrvatske 2014. – 2020.

Vlada je na sjednici 11. rujna 2014. godine donijela Industrijsku strategiju Republike Hrvatske 2014. – 2020. Strategijom je definiran osnovni cilj hrvatske industrije za razdoblje 2014. – 2020., a on glasi: repozicioniranje identificiranih strateških djelatnosti na globalnom lancu vrijednosti prema razvoju aktivnosti koje stvaraju dodanu vrijednost. Pored osnovnog, definirani su i drugi ciljevi, a to su:

1. Rast obujma industrijske proizvodnje po prosječnoj godišnjoj stopi od 2,85%
2. Rast broja novozaposlenih za 85.619 do kraja 2020. godine, od čega minimalno 30% visokoobrazovanih
3. Rast produktivnosti radne snage za 68,9% u razdoblju 2014. – 2020.
4. Povećanje izvoza u razdoblju 2014. – 2020. za 30% i promjena strukture izvoza u korist izvoza proizvoda visoke dodane vrijednosti.

Industrijsku strategiju Republike Hrvatske 2014. – 2020. možete preuzeti na slijedećoj poveznici:

<https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/dodatni/433381.pdf>

C23 Djelatnost proizvodnje ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda

Djelatnost proizvodnje ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda ciklički je vezana uz građevinarstvo i opće stanje u gospodarstvu. Među nemetalnim mineralnim proizvodima najznačajnije mjesto ima proizvodnja cementa koji je kao sirovina nezamjenjiv prilikom izgradnje infrastrukture i nekretnina.

KVALITATIVNI POKAZATELJI C23

Čimbenici razvoja	Analiza utjecaja
Dostupnost i kvaliteta proizvodnih čimbenika	Dostupnost radne snage, resursa i kapitala je dobra. Hrvatska je bogata ležištima kvarcnog materijala (od kojih se mnoga još ne eksploatiraju) koji je neophodna sirovina za industriju proizvodnje stakla.
Obilježja potražnje	Uglavnom proizvodnja intermedijarnih proizvoda za industrijske kupce.
Tehnološka opremljenost	Dobra tehnološka opremljenost.
Izdaci za istraživanje i razvoj	Mali izdaci za istraživanje i razvoj.
Zakonodavno okruženje	Nema značajnijih zakonodavnih ograničenja.
Koncentracija u djelatnosti	53 poduzeća ostvaruju 80% prihoda djelatnosti. 100 poduzeća zapošljava 80% radne snage djelatnosti.
Izvozni potencijal	Značajno se razlikuje u ovisnosti o poddjelatnosti. Po izvoznom potencijalu ističe se poddjelatnost C23.1 Proizvodnja stakla i proizvoda od stakla.
Potencijal rasta i zapošljavanja	Potencijal rasta snažno vezan uz građevinsku industriju, infrastrukturne projekte i kretanja u općem gospodarstvu. Ne očekuju se značajnija zapošljavanja u kratkom roku. Poddjelatnost C23.1 Proizvodnja stakla i proizvoda od stakla ima najveći potencijal rasta i zapošljavanja. Velike gubitke ostvaruju poddjelatnosti C23.3 Proizvodnja proizvoda od gline za građevinarstvo, C23.9 Proizvodnja brusnih proizvoda i nemetalnih mineralnih proizvoda, d.n., C23.4 Proizvodnja ostalih proizvoda od porculana i keramike te C23.5 Proizvodnja cementa, vapna i gipsa.
Ovisnost o uvozu	Značajno se razlikuje u ovisnosti o poddjelatnosti. Na razini ukupne industrije značajna ovisnost o uvozu.

II. Strategija pametne specijalizacije (S3)

Vlada Republike Hrvatske donijela je na sjednici održanoj 30. ožujka 2016. godine Odluku o donošenju Strategije pametne specijalizacije Republike Hrvatske za razdoblje od 2016. do 2020. godine i Akcijskog plana za provedbu Strategije pametne specijalizacije Republike Hrvatske za razdoblje od 2016. do 2017. godine koja je stupila na snagu danom donošenja.

Strategija je jedan od preduvjeta za povlačenje sredstava iz fondova EU, a sadržava ciljeve i prioritetne aktivnosti vezane za istraživanje, razvoj i komercijalizaciju inovacija.

Dokument je svojevrsni odgovor na dokument Europske komisije – Strategiju Europa 2020 i ključni je preduvjet za korištenje sredstava iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova u okviru Tematskog cilja 1: Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija Operativnog programa “Konkurentnost i kohezija” 2014 -2020.

Glavni cilj: usmjeravanje kapaciteta u području znanja i inovacija na područja najvećeg potencijala radi pokretanja razvoja i transformacije gospodarstva temeljenog na aktivnostima istraživanja, razvoja i inovacija

6 strateških ciljeva:

1. jačanje kapaciteta za istraživanje, razvoj i inovacije u svrhu postizanja izvrsnih istraživanja i ispunjavanja potreba gospodarstva
2. prevladavanje rascjepkanosti inovacijskog lanca vrijednosti i jaza između istraživačkog i poslovnog sektora
3. modernizacija i diversifikacija hrvatskog gospodarstva kroz porast privatnih istraživanja i razvoja
4. unapređenje u globalnim lancima vrijednosti promocija internacionalizacije hrvatskog gospodarstva
5. uspostava partnerskog odnosa glede društvenih izazova
6. stvaranje pametnih vještina (smart skills) – unapređenje kvalifikacija postojeće i nove radne snage za pametnu specijalizaciju

5 prioritetnih tematskih područja i 13 podpodručja:

1. Zdravlje i kvaliteta života: (1) farmaceutska proizvodnja i proizvodnja medicinske opreme i uređaja; (2) zdravstvene usluge i nove metode preventivne medicine i dijagnostike; (3) nutricionizam
2. Energija i održivi okoliš: (1) energetske tehnologije, sustavi i oprema; (2) tehnologije i oprema u funkciji zaštite okoliša (environment friendly)
3. Promet i mobilnost: (1) proizvodnja cestovnih i željezničkih dijelova i sustava visoke dodane vrijednosti; (2) ekološki prihvatljiva prometna rješenja; (3) inteligentni transportni sustavi i logistika
4. Sigurnost: (1) kibernetička sigurnost; (2) obrambene tehnologije i proizvodi dvojne namjene; (3) program protuminskog djelovanja
5. Hrana i bio-ekonomija: (1) održiva proizvodnja i prerada hrane; (2) održiva proizvodnja i prerada drva

Strategija pametne specijalizacije Republike Hrvatske za razdoblje od 2016. do 2020. godine može se preuzeti na slijedećoj poveznici:

<https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/dodatni/439965.pdf>

III. Strategija poticanja inovacija

Na 200. sjednici Vlade Republike Hrvatske održanoj 17. prosinca 2014. godine donesena je Strategija poticanja inovacija Republike Hrvatske 2014. -2020.

Strategijom se dugoročno usmjerava razvoj i sustavno poticanje inovacija kao temeljne vrijednosti uspješnosti gospodarstva, ali i društva u cjelini.

U izradu Inovacijske strategije Republike Hrvatske krenulo se kako bi se izgradio učinkovit inovacijski sustav koji će usmjeriti hrvatsko gospodarstvo prema aktivnostima koje su utemeljene na znanju, ali i kako bi se iskoristio potencijal Hrvatske obzirom na teritorijalni položaj, resurse te tradiciju u industrijskoj proizvodnji, ali i sposobnosti za inovativnost i kreativnost kao osnovne čimbenike pokretanja gospodarstva.

Inovacijskom strategijom unaprijedit će se inovacijski sustav te zakonodavni i fiskalni okvir, utvrditi način komunikacije i modeli suradnje između javnog, znanstveno-istraživačkog i poslovnog sektora u cilju razvoja novih proizvoda, usluga, poslovnih procesa i tehnologije, te također način primjene rezultata znanstveno-istraživačkog rada u gospodarstvu i društvu u cjelini.

Strategiju poticanja inovacija Republike Hrvatske 2014. – 2020. može se preuzeti na slijedećoj poveznici:

<https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/dodatni/434155.pdf>

IV. Strategija gospodarenja mineralnim sirovinama

Izvadak iz Zakona o rudarstvu (NN 56/2013):

Članak 6.

- (1) Osnovni dokument kojim se utvrđuje gospodarenje mineralnim sirovinama i planira rudarska gospodarska djelatnost na državnoj razini je Strategija gospodarenja mineralnim sirovinama.
- (2) Strategija gospodarenja mineralnim sirovinama sadrži osnove za usmjeravanje i usklađivanje gospodarskih, tehničkih, znanstvenih, obrazovnih, organizacijskih i drugih mjera, te mjera provođenja međunarodnih obveza radi gospodarenja mineralnim sirovinama.
- (3) Strategijom gospodarenja mineralnim sirovinama utvrđuje se: stanje gospodarenja mineralnim sirovinama, osiguranje sigurne i pouzdane opskrbe, racionalna i svrhovita eksploatacija, održivo korištenje mineralnih sirovina, osiguranje zaštite prirode i okoliša u svim područjima rudarske djelatnosti.
- (4) Strategiju gospodarenja mineralnim sirovinama donosi Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske.
- (5) Vlada Republike Hrvatske će najkasnije u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona podnijeti prijedlog Strategije gospodarenja mineralnim sirovinama na usvajanje Hrvatskom saboru.
- (6) Jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave dužne su u svojim razvojnim dokumentima osigurati provedbu Strategije gospodarenja mineralnim sirovinama i osigurati njezinu provedbu u roku od tri godine od dana usvajanja Strategije gospodarenja mineralnim sirovinama u Hrvatskome saboru.

Revizija učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama na području Republike Hrvatske

U razdoblju od 29. ožujka 2016. do 06. prosinca 2016. godine, Državni ured za reviziju obavio je 21 reviziju učinkovitosti gospodarenja mineralnim sirovinama na području Republike Hrvatske, kojom su obuhvaćena tijela nadležna za gospodarenje mineralnim sirovinama. Revizijom je obuhvaćeno razdoblje od 2013. do 2015. godine.

Subjekti revizije bili su Ministarstvo financija, Carinska uprava, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo poljoprivrede, 20 ureda državne uprave u županijama i Gradski ured za gospodarstvo, rad i poduzetništvo u Gradu Zagrebu.

Izvješća državne revizije ukazuju na prilično kaotično stanje u rudarskom sektoru u vezi s normativnim uređenjem, postupanjem u skladu s donesenim propisima, planovima i unutarnjim procedurama, informacijskim sustavom i evidencijama, dodjelom koncesija, obračunom i naplatom prihoda od naknada za koncesije, naplatom potraživanja, nadzorom koncesionara, sanacijom prostora na kojima su izvedeni rudarski radovi te evidencijama o rezervama.

Općenito Gospodarenje mineralnim sirovinama ocijenjeno je kao djelomično učinkovito i učinkovito uz potreban poboljšanja. Utvrđene su brojne nepravilnosti i nedostaci u postupcima dodjele koncesija, funkcioniranju informacijskog sustava i odgovarajućih evidencija, naplate naknade za koncesije, uspostave odgovarajućeg nadzora u svim fazama istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina i dr.

Neke od predloženih mjera su:

- Poduzeti aktivnosti za donošenje provedbenih propisa

- Poduzeti aktivnosti na izradi sveobuhvatne i kvalitetne Strategije gospodarenja mineralnim sirovinama
- Ustrojiti jedinstveni informacijski sustav mineralnih sirovina i evidencija u skladu s Pravilnikom o jedinstvenim informacijskim sustavom mineralnih sirovina i registrima
- Izmijeniti sustav dodjele koncesija
- Povećati broj nadzora
- Voditi e-očevidnik i druge.

Aktivnosti u izradi Strategije gospodarenja mineralnim sirovinama

Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta RH 2.prosinca 2019. godine je pokrenulo aktivnosti u cilju izrade „Strategije gospodarenja mineralnim sirovinama“.

V. Strategija niskouglijčnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine

Niskouglijčna strategija se odnosi na sve sektore gospodarstva i ljudske aktivnosti, a osobito je vezana za energetiku, industriju, promet, poljoprivredu, šumarstvo i gospodarenje otpadom. Radi se o strategiji koja ima horizontalno djelovanje, ona je nadređena sektorskim strategijama, iako se operativno provodi kroz pojedine sektore.

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode izrađuje Niskouglijčnu strategiju razvoja Republike Hrvatske, temeljni dokument koji će se obveze smanjenja emisija stakleničkih plinova prenijeti u određene sektorske politike. Cilj Strategije je postizanje konkurentnog niskouglijčnog gospodarstva do 2050., u skladu s Europskim strateškim smjernicama i sukladno obvezama iz Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC).

Poveznica na dokumente:

<https://mzoe.gov.hr/o-ministarstvu-1065/djelokrug-4925/klima/strategije-planovi-i-programi-1915/strategija-niskouglijcnog-razvoja-hrvatske/1930>

U ožujku 2015. je održana prva uvodna konferencija na kojoj su Ministarstvo zaštite okoliša i prirode i konzultantska tvrtka EKONERG predstavili pristup izradi Strategije. Strategija će biti temeljni dokument u području ublaženja klimatskih promjena ali i krovna gospodarska, razvojna i okolišna strategija. Ta strategija otvorit će prilike da se inovacijama, prijenosom naprednih tehnologija i strukturnim promjenama potakne rast gospodarstva.

Europska unija postavila je klimatske i energetske ciljeve za 2030. u pogledu konkurentnog, sigurnog i niskouglijčnog gospodarstva. Obvezujući ciljevi uključuju smanjenje emisija stakleničkih plinova za 40% u odnosu na 1990. i udio obnovljivih izvora energije od najmanje 27% u ukupnoj potrošnji energije. Kao poželjan premda ne i obvezujući cilj ističe se povećanje energetske učinkovitosti za 27%. Gledajući iz tog konteksta izrada Strategije niskouglijčnog razvoja RH predstavlja ključni dokument društveno-gospodarskog razvoja Hrvatske.

Provedba te Strategije proteže se kroz mnogobrojne sektore gospodarstva i djelatnosti – prvenstveno energetiku, industriju, promet, poljoprivredu, šumarstvo i gospodarenje otpadom – te je u njenu izradu potrebno uključiti brojne dionike. Posebice je važno uključivanje poslovnog sektora obzirom na

činjenicu da promjene često znače i dodatne troškove. No, koristi koje se njenom primjenom može ostvariti su dalekosežniji. UNDP je, naime, u svojoj studiji izračunao da se do 2050. u Hrvatskoj može otvoriti 80.000 zelenih radnih mjesta.

Niskouglična strategija daje osnovu za političke odluke i smjernice koje će morati provoditi svi sektori kako bi se značajno smanjile emisije stakleničkih plinova. Ova Strategija trebala bi omogućiti tranziciju prema niskougličnom i konkurentnijem gospodarstvu čiji se rast temelji na održivom razvoju.

VI. Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u RH do 2040.

U Strategiji prilagodbe nema posebnog spominjanja industrije nemetala i građevinskih materijala.

VII. Strategija održivog razvitka RH

Strategija održivog razvoja Republike Hrvatske usvojena je u Hrvatskom saboru 20. veljače 2009. (NN 30/2009) za **desetogodišnje razdoblje** i sadrži analizu postojećeg gospodarskog, socijalnog i okolišnog stanja te utvrđuje smjernice dugoročnog djelovanja. Strategija sadrži temeljna načela i mjerila za određivanje ciljeva i prioriteta u promišljanju dugoročne preobrazbe prema održivom razvitku Republike Hrvatske. U Strategiji je identificirano osam ključnih izazova na kojima Hrvatska mora raditi radi postizanja održivog razvitka:

- poticaj rasta broja stanovnika RH;
- okoliš i prirodna dobra;
- usmjeravanje na održivu proizvodnju i potrošnju;
- ostvarivanje socijalne kohezije i pravde;
- postizanje energetske neovisnosti i rasta učinkovitosti korištenja energije;
- jačanje javnog zdravstva;
- povezivanje RH;
- zaštita Jadranskog mora, priobalja i otoka.

Ističe se da je pretpostavka za održivi razvoj uspostava učinkovite uprave, ulaganje u znanje i istraživanje te da je ulaganje u obrazovanje za održivi razvitak preduvjet za nužne promjene i postizanje ciljeva održivog razvitka.

NAPOMENA:

Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta RH radi na izradi nove strategije. Prema najavi ministra Horvata primjenjivati će se od 2021. godine.

VIII. Strategija gospodarenja otpadom

IX. Strategija prostornog razvoja

X. Strategija i akcijski plan zaštite prirode

XI. Šumskogospodarska osnova područja RH 2016.-2025.

XII. Plan upravljanja vodnim područjima 2016.-2021.

XIII. Strategija upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem RH

XIV. Program ruralnog razvoja RH 2014.-2020.

XV. Nacrt prijedloga Strategije energetskeg razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu